Eduskunnan tarkastusvaliokunta, 1.3.2017, klo 11.30

Asia: K 18/2016 vp Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan vaalikauden 2015-2018 puoliväliraportti sekä Sosiaalimenojen kehitysarviot, Valtiontalouden tarkastusviraston selvitys 1/2017.

Tarkastusvaliokunnalle

Euroopan komissio keskittyy tässä lausunnossa kommentoimaan ennen kaikkea Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomusta viime vuoden lopulta ja sen osia joissa kommentoidaan EU:ssa sovittujen julkisen talouden sääntöjen täyttymistä. Tämä lausunto perustuu Suomen vuoden 2017 alustavasta budjettisuunnitelmasta[1] annettuihin komission analyysiin[2] ja mielipiteeseen[3] (marraskuu 2016) sekä Euroopan komission artikla 126(3) kertomukseen[4] (toukokuu 2016). Myös tarkastusviraston raportti käyttää alustavan talousarviosuunnitelman tietoja raportissaan.

Komission ja VTV:n analyysit sekä rakenteellisen alijäämän että menosäännön suhteen ovat hyvin samansisältöisiä, joskin ennusteissa ja niihin pohjautuvissa julkisen talouden tunnusluvuissa ilmenee pieniä eroja. Komission analyysin[5] mukaan Suomi täytti sopimuksen ennaltaehkäisevän osion vaatimukset vuonna 2016. Sen sijaan riski ennaltaehkäisevän osion kriteerien rikkoutumisesta vuonna 2017 on merkittävä. Suomi on pyytänyt alustavassa talousarviosuunnitelmassaan vuodelle 2017 komissiota huomioimaan rakenteellisten uudistusten ja osin EU-rahoitteisten investointien aiheuttamien kustannuksien (määritelty nk. joustavuustiedonannossa[6]) vaikutuksen julkiseen talouteen ennaltaehkäisevän osion arviossa vuodelle 2017. Päätös Suomen mahdollisuudesta käyttää joustavuutta vuoden 2017 arviossa tehdään keväällä 2017 Suomen vakausohjelman arvion yhteydessä.

Menosääntö on Suomen osalta tulevina vuosina kireämpi kuin aikaisemmin. VTV:n raporttia lukiessa huomio kiinnittyy siihen, että menosääntöä kuvaillaan lähes yksinomaan menojen kasvuvauhdin näkökulmasta. Olisi hyvä muistaa, että niin kuin päätösperäiset menojen lisäykset pitää rahoittaa vastaavilla tulojen lisäyksillä, samalla tavalla päätösperäisiin tulojen vähennyksiin pitäisi liittyä vastaava menojen vähentäminen.[7]

VTV:n raportti mainitsee, että sääntöjen joustavuus toisaalta mahdollistaa maakohtaisten erityispiirteiden huomioimisen mutta toisaalta se heikentää ymmärrettävyyttä, uskottavuutta ja

[1] https://ec.europa.eu/info/files/draft-budgetary-plan-finland-2017_en
[2] https://ec.europa.eu/info/files/staff-working-document-analysis-2017-draft-budgetary-plan-finland_en
[3] https://ec.europa.eu/info/files/commission-opinion-16112016-draft-budgetary-plan-finland_en
[4] http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/30_edps/126-03_commission/2016-05-18_fi_126-3_en.pdf
[5] Sama kuin alaviite 2.
[6] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015DC0012
[7] Euroopan komissio 2016. Vade Mecum on the Stability and Growth Pact - 2016 edition. http://ec.europa.eu/info/publications/vade-mecum-stability-and-growth-pact-2016-edition_en

läpinäkyvyyttä. Komissio on määritellyt investoinnit, rakenneuudistukset ja finanssipoliittisen vastuun keskeisiksi osiksi Euroopan unionin talouspoliittista strategiaa kasvun ja työpaikkojen luomiseksi. Eurooppa-neuvosto vahvisti sekä taloutta koskevan kokonaislähestymistavan että uuden Euroopan investointiohjelman konkreettiset elementit joulukuussa 2014. Komissio pyrkii vahvistamaan rakenneuudistusten, investointien ja vastuullisen finanssipolitiikan välisiä yhteyksiä. Niin kutsuttu joustavuustiedonanto[8] antaa tätä varten ohjeistusta siitä, miten vakaus- ja kasvusopimuksen tarjoamaa joustoa voitaisiin parhaiten hyödyntää.

Euroopan komissio arvioi seuraavan kerran Suomen julkisen talouden tilaa toukokuussa, kun Suomi on toimittanut komissiolle vakausohjelmansa ja Eurooppa 2020 kansallisen uudistusohjelmansa. Samassa yhteydessä komissio julkaissee artikla 126(3) kertomuksen velkasuhteen kehityksestä. Arvio pohjautuu Eurostatin tarkastamille vuoden 2016 julkisen talouden lukuihin ja komission kevätennusteeseen.

[8] Sama kuin alaviite 6.